

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4496/2542

ธนาคาร มหานคร จำกัด โจทก์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้ร้อง นาย วเรศ จิระมาวิน กับพวก ผู้คัดค้าน บริษัท เสริมศิริกสิกรรม (1977) จำกัด กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 104, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 114, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 116, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 114

ย่อ / หลักกฎหมาย

พฤติการณ์รับฟังไม่ได้ว่า การโอนขายที่ดินพิพาทเกิดจากการสมยอมระหว่างจำเลยที่ 2 กับ ผู้คัดค้านที่ 1 พยานหลักฐานของผู้คัดค้านทั้งสามน่าเชื่อว่าผู้คัดค้านที่ 1 รับโอนที่ดินพิพาทจาก จำเลยที่ 2 โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน แม้จำเลยที่ 2 จะโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่ผู้คัดค้านที่ 1 ก่อนจะถูกโจทก์ฟ้องขอให้ล้มละลายประมาณ 2 เดือนก็ตามผู้ร้องหาอาจร้องขอให้ศาลเพิกถอนนิติ กรรมการโอนที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ 2 กับผู้คัดค้านที่ 1 ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 114 ได้ไม่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้คัดค้านที่ 1 รับโอนที่ดินพิพาทมาจากจำเลยที่ 2 โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน ผู้คัดค้านที่ 1 ย่อมมีสิทธิโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่ผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 ได้โดยชอบ แม้การโอนจะได้กระทำให้ขึ้นภายหลังมีการขอให้จำเลยที่ 2 ล้มละลายผู้ร้องก็ไม่ มีอำนาจเพิกถอนนิติกรรมดังกล่าวได้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2533 โจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามขอให้ล้มละลาย และ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสามไว้เด็ดขาดเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2534 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งเพิกถอนการโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 12900, 12901 ระหว่างจำเลยที่ 2 กับผู้คัดค้านที่ 1 ตามมาตรา 114 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ระหว่างผู้คัดค้านที่ 1 กับผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 กลับคืนสู่ฐานะเดิมโดยให้ดำเนินการโอนที่ดิน พิพาทคืนสู่กองทรัพย์สินของจำเลยที่ 2 หากไม่ปฏิบัติตามขอให้ถือเอาคำสั่งศาลเป็น การแสดงเจตนาแทน หากไม่สามารถกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ ให้ผู้รับโอนร่วมกันชดเชยราคาที่ดิน พิพาทแทนเป็นเงิน 3,668,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ผู้ร้อง ยื่นคำร้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ผู้คัดค้านที่ 1 ยื่นคำคัดค้าน ขอให้ยกคำร้อง ผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 ยื่นคำคัดค้าน ขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้เพิกถอนการโอนที่ดิน โฉนดเลขที่ 12900, 12901 ระหว่างจำเลยที่ 2 กับผู้คัดค้านที่ 1 และระหว่างผู้คัดค้านที่ 1 กับ ผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 ให้กลับคืนสู่ฐานะเดิมโดยให้ผู้คัดค้านทั้งสามดำเนินการโอนที่ดินโฉนดเลขที่ ดังกล่าวกลับคืนสู่กองทรัพย์สินของจำเลยที่ 2 หากไม่ดำเนินการ ให้ถือเอาคำสั่งศาลแทน การแสดงเจตนาของผู้คัดค้านทั้งสาม คำขออื่นให้ยก ผู้คัดค้านทั้งสามอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน ผู้คัดค้านทั้งสามฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้เป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2533 โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสาม ขอให้ล้มละลายศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสามไว้เด็ดขาดเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2534 ในวันที่ 6 ธันวาคม 2532 อันเป็นระยะเวลาภายใน 3 ปีก่อนโจทก์ฟ้องจำเลยทั้ง สามขอให้ล้มละลายนั้น จำเลยที่ 2 ได้โอนขายที่ดินโฉนดเลขที่ 12900 และ 12901 ตำบลบางแค

(หลักสอง) อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้แก่ผู้คัดค้านที่ 1 ซึ่งเป็นบุตรในราคา 900,000 บาท ตามหนังสือสัญญาขายที่ดินเอกสารหมายเลข ค.12 ต่อมาเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2534 อันเป็นระยะเวลาภายหลังที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสามขอให้ล้มละลายแล้ว ผู้คัดค้านที่ 1 ได้โอนขายที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวให้แก่ผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 ในราคา 1,000,000 บาท ตามหนังสือสัญญาขายที่ดินเอกสารหมายเลข ค.32 คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านทั้งสามว่า

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้ร้องจะร้องขอให้เพิกถอนการโอนที่ดินพิพาททั้งสองแปลงที่จำเลยที่ 2 โอนให้แก่ผู้คัดค้านที่ 1 และผู้คัดค้านที่ 1 โอนให้แก่ผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 ได้หรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงจะได้ความว่า จำเลยที่ 2 ได้โอนขายที่ดินพิพาททั้งสองแปลงให้แก่ผู้คัดค้านที่ 1 ในวันที่ 6 ธันวาคม 2532 ซึ่งเป็นเวลาก่อนหน้าที่จำเลยที่ 2 จะถูกโจทก์ฟ้องขอให้ล้มละลาย ประมาณ 2 เดือนก็ตาม แต่สาเหตุที่จำเลยที่ 2 ต้องโอนขายที่ดินพิพาทดังกล่าวก็สืบเนื่องมาจาก จำเลยทั้งสามได้ถูกธนาคารศรีนคร จำกัด เป็นโจทก์ฟ้องให้รับผิดชอบหนี้ตามสัญญาและบังคับจำนองที่ดิน 6 แปลง ซึ่งรวมทั้งที่ดินพิพาทที่จำเลยที่ 2 นำไปจดทะเบียนจำนองเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ต่อธนาคารศรีนคร จำกัด คดีดังกล่าวได้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาตามยอมแล้วในวันที่ 8 สิงหาคม 2532 โดยมีข้อตกลงส่วนหนึ่งว่า ธนาคารศรีนคร จำกัด ยินยอมให้จำเลยทั้งสามนำที่ดินทั้งหกแปลงที่จำนองไว้ไปขายให้แก่บุคคลภายนอกได้เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่ธนาคารศรีนคร จำกัด จำเลยที่ 2 จึงได้ประกาศขายที่ดินทั้งหกแปลงแก่บุคคลทั่วไป ผลสุดท้ายมีบุคคลอื่นซื้อที่ดินของจำเลยที่ 2 ไปแล้ว 5 แปลง รวมทั้งที่ดินพิพาท 2 แปลง ซึ่งนายสุวรรณ สันติวงศ์บุญ เป็นผู้ทำสัญญาจะซื้อจะขายกับจำเลยที่ 2 ก่อนในราคา 900,000 บาท โดยนายสุวรรณนำเงิน 200,000 บาทมาวางมัดจำไว้แก่จำเลยที่ 2 แล้วตามสัญญาจะซื้อจะขายเอกสารหมายเลข ร.2 ต่อมาผู้คัดค้านที่ 1 จึงได้ขอซื้อสิทธิตามสัญญาดังกล่าวจากนายสุวรรณ โดยผู้คัดค้านที่ 1 ตกลงให้เงินตอบแทนแก่นายสุวรรณเป็นเงิน 250,000 บาท ดังนั้น จะเห็นได้ว่า สาเหตุที่จำเลยที่ 2 ต้องขายที่ดินพิพาททั้งสองแปลงและที่ดินอื่นก็เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยอมเพื่อนำเงินที่ได้จากการขายที่ดินไปชำระหนี้แก่ธนาคารศรีนคร จำกัด ผู้เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา การขายที่ดินของจำเลยที่ 2 ก็มีการประกาศขายโดยเปิดเผยและมีบุคคลอื่นขอซื้อที่ดินจากจำเลยที่ 2 ไปรวม 3 แปลง ซึ่งผู้ร้องก็มีได้ร้องขอให้ศาลเพิกถอนการโอนที่ดินทั้งสามแปลงที่จำเลยที่ 2 ขายให้แก่ผู้อื่นแต่อย่างใด สำหรับที่ดินพิพาททั้งสองแปลงนั้นแม้ตามหลักฐานในสารบัญชีจดทะเบียนจะปรากฏว่าจำเลยที่ 2 โอนขายให้แก่ผู้คัดค้านที่ 1 ซึ่งเป็นบุตร จำเลยที่ 2 ก็ตาม แต่ผู้คัดค้านที่ 1 ก็หาได้เป็นผู้ติดต่อซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ 2 ในครั้งแรกไม่ เพราะผู้คัดค้านที่ 1 มาขอซื้อสิทธิตามสัญญาจะซื้อจะขายจากนายสุวรรณ สันติวงศ์บุญ ซึ่งเป็นผู้ขอซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ 2 ก่อนโดยนายสุวรรณ เบิกความยืนยันว่า ไม่เคยรู้จักกับจำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านที่ 1 มาก่อนแต่เห็นป้ายโฆษณาขายที่ดินพิพาทจึงสนใจและไปติดต่อขอซื้อจากจำเลยที่ 2 ในราคา 900,000 บาท และวางเงินมัดจำจำนวน 200,000 บาท ต่อมาก่อนถึงวันนัดโอนที่ดินผู้คัดค้านที่ 1 มาขอให้นายสุวรรณขายสิทธิตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพิพาทโดยให้ราคา 250,000 บาท นายสุวรรณจึงขายสิทธิตามสัญญาให้ผู้คัดค้านที่ 1 ไปซึ่งหากผู้คัดค้านที่ 1 มีเจตนาไม่สุจริตร่วมกับจำเลยที่ 2 แล้วก็น่าจะเข้าทำสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ 2 โดยตรงเสียแต่แรก หากจำต้องมาขอซื้อสิทธิต่อจากผู้อื่นซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ส่วนการซื้อขายที่ดินพิพาทรายนี้จะมีค่าตอบแทนกันจริงหรือไม่นั้น ผู้คัดค้านที่ 1 อ้างตนเองเป็นพยานว่า ได้ซื้อที่ดินพิพาทในราคา 900,000 บาทตามราคาที่จำเลยที่

2 ขยายแก่นายสุวรรณซึ่งเป็นราคาที่ใกล้เคียงกับราคาประเมินของกรมที่ดิน โดยผู้คัดค้านที่ 1 ชำระเงิน 250,000 บาท แก่นายสุวรรณและชำระเงินไถ่ถอนจำนองแก่นาคารศรีนคร จำกัด เป็น แคชเชียร์เช็ค ตามเอกสารหมาย ค.11จำนวนเงิน 393,000 บาท ซึ่งนายสุวรรณและนายสมเกียรติ รุ่งเรืองวัฒนโชติเจ้าหน้าที่ฝ่ายประนอมหนี้ของธนาคารศรีนคร จำกัด และเป็นผู้ไปจดทะเบียน ไถ่ถอนจำนองให้แก่จำเลยที่ 2 ก็มาเบิกความเป็นพยานผู้คัดค้านทั้งสามรับว่าเป็นความจริง พฤติการณ์ของการซื้อขายที่ดินพิพาทจึงฟังไม่ได้ว่าเกิดจากการสมยอมระหว่างจำเลยที่ 2 และ ผู้คัดค้านที่ 1 ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานของผู้คัดค้านทั้งสามน่าเชื่อว่าผู้คัดค้านที่ 1 รับโอน ที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ 2 โดยสุจริตและมีค่าตอบแทนจริงดังนั้น ผู้ร้องย่อมไม่อาจร้องขอให้ศาล เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ 2 กับผู้คัดค้านที่ 1 ตามพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 114 ได้และเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้คัดค้านที่ 1 ได้รับโอนที่ดิน พิพาททั้งสองแปลงจากจำเลยที่ 2 โดยสุจริตและมีค่าตอบแทนแล้ว ผู้คัดค้านที่ 1 ย่อมมีสิทธิโอน ขายที่ดินพิพาทให้แก่ผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 ได้โดยชอบ ผู้ร้องย่อมไม่มีอำนาจเพิกถอนนิติกรรมโอน ดังกล่าวเช่นเดียวกัน ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้าน ทั้งสามฟังขึ้น" พิพากษากลับ ให้ยกคำร้องขอเพิกถอนการโอนที่ดินพิพาทของผู้ร้อง

องค์คณะ

ศิริชัย สวัสดิ์มงคล · ทองเลื่อน พูลพิพัฒน์ · สมชัย สายเชื้อ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/4496/2542>